

Tentamen physiologicum inaugurale, de calore animali : quod, annuente summo numine : ex auctoritate reverendi admodum viri, D. Georgii Baird, SS.T.P. Academiae Edinburgensis Praefecti : nec non amplissimi senatus academicici consensu, et nobilissimae facultatis medicae decreto : pro gradu doctoratus, summisque in medicina honoribus ac privilegiis rite et legitime consequendis / eruditorum examini subjicit Gasp. Car. de La Rive, A.M. Genevensis, Soc. Reg. Med. Edin. Praes. Ann.

Contributors

La Rive, Charles-Gaspard de, 1770-1834.
University of Glasgow. Library

Publication/Creation

Edinburgi : Cum Privilegio. Typis Georgii Mudie et Filii, 1797.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/efa7a8v4>

Provider

University of Glasgow

License and attribution

This material has been provided by The University of Glasgow Library. The original may be consulted at The University of Glasgow Library. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

494-1884

~~Gc 4-C. 26~~

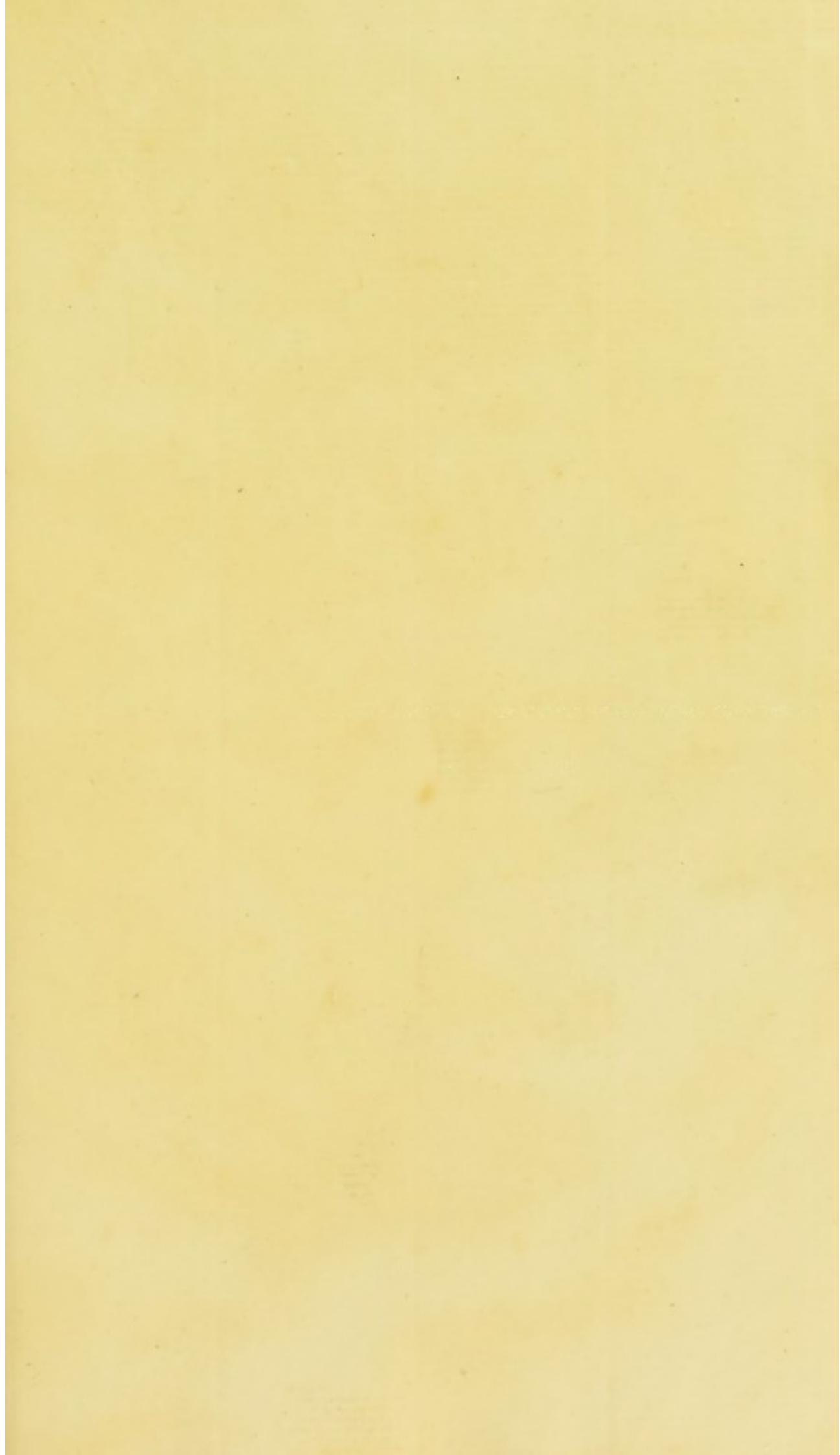
RB 4924

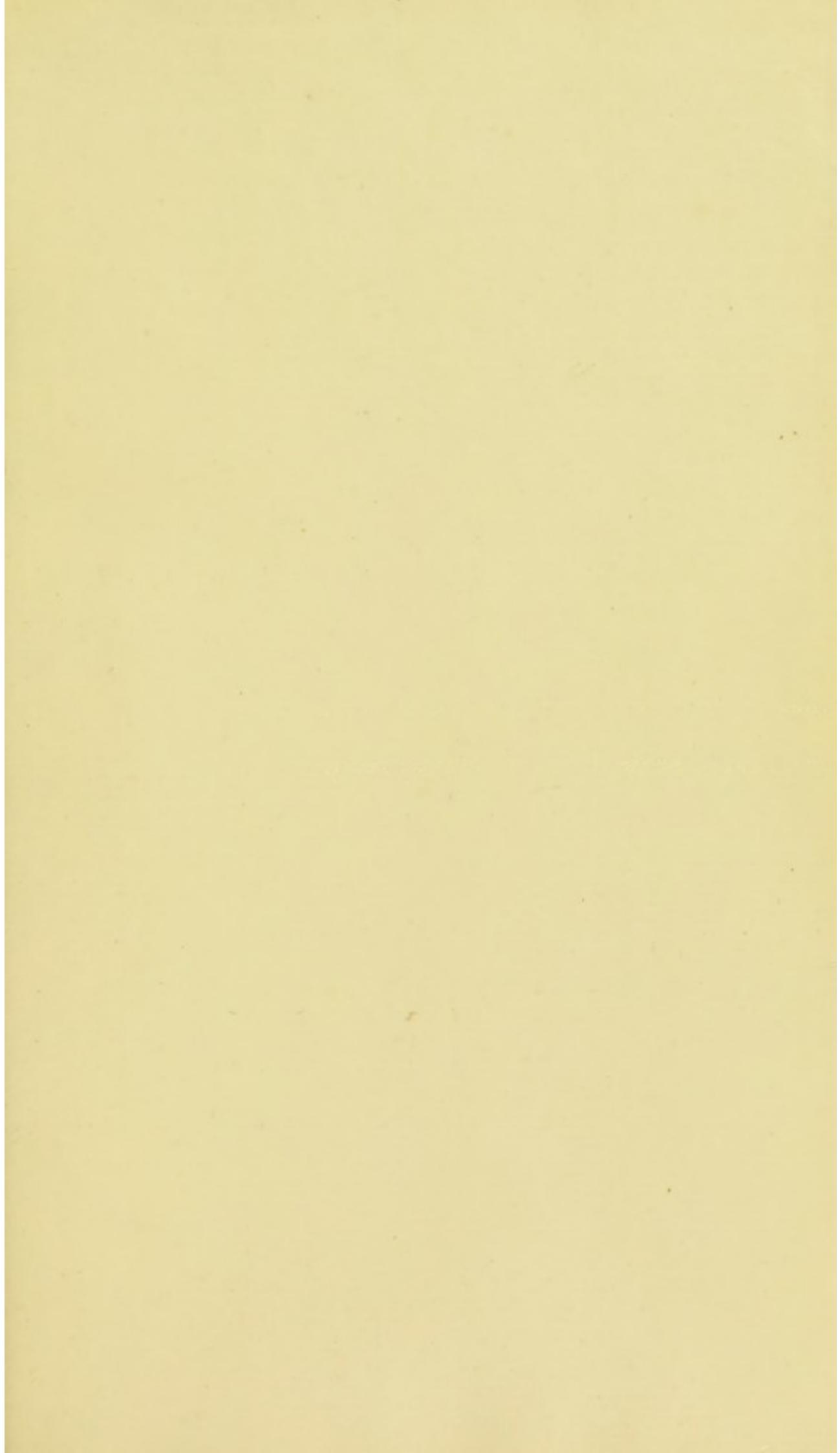

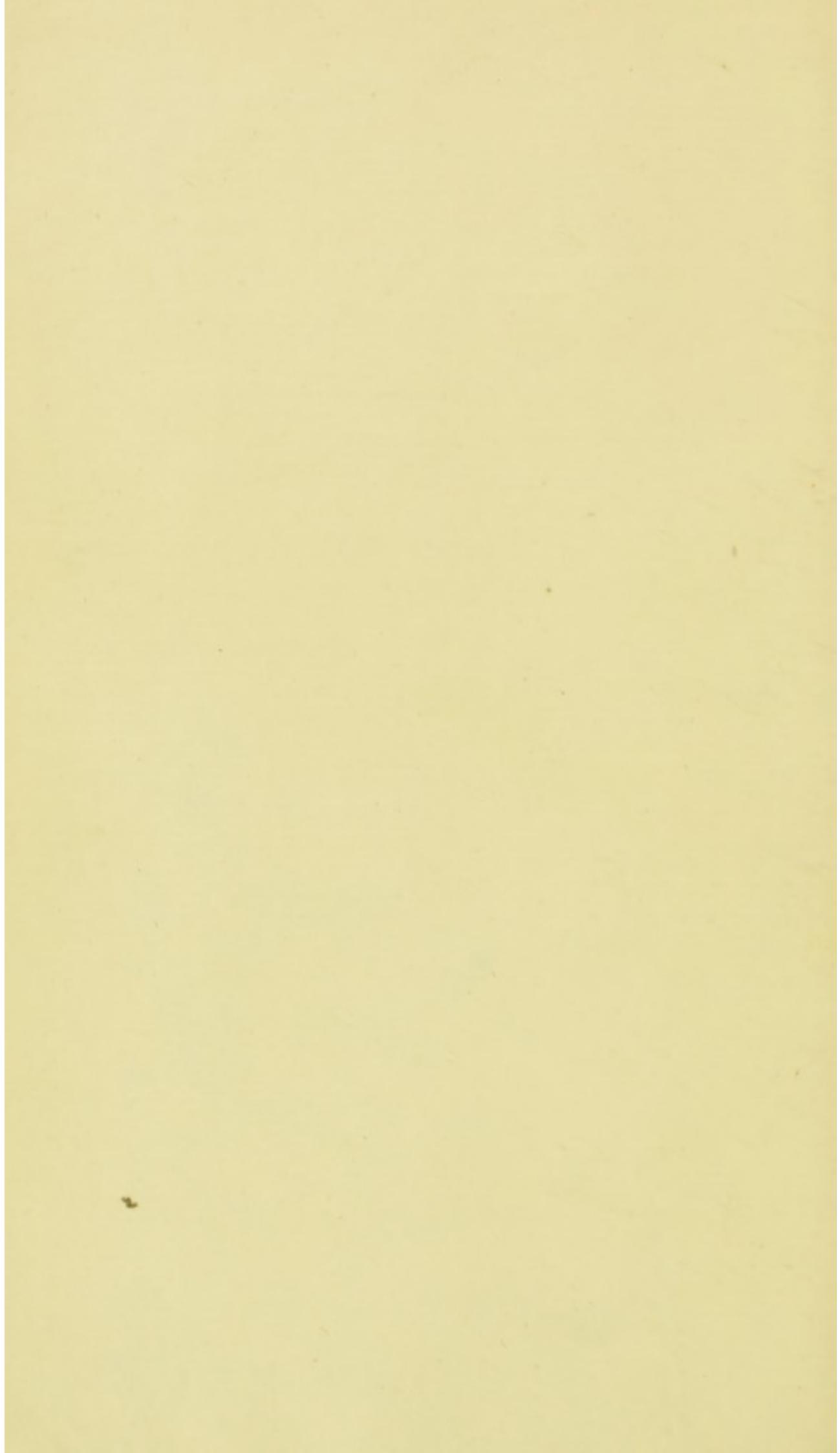

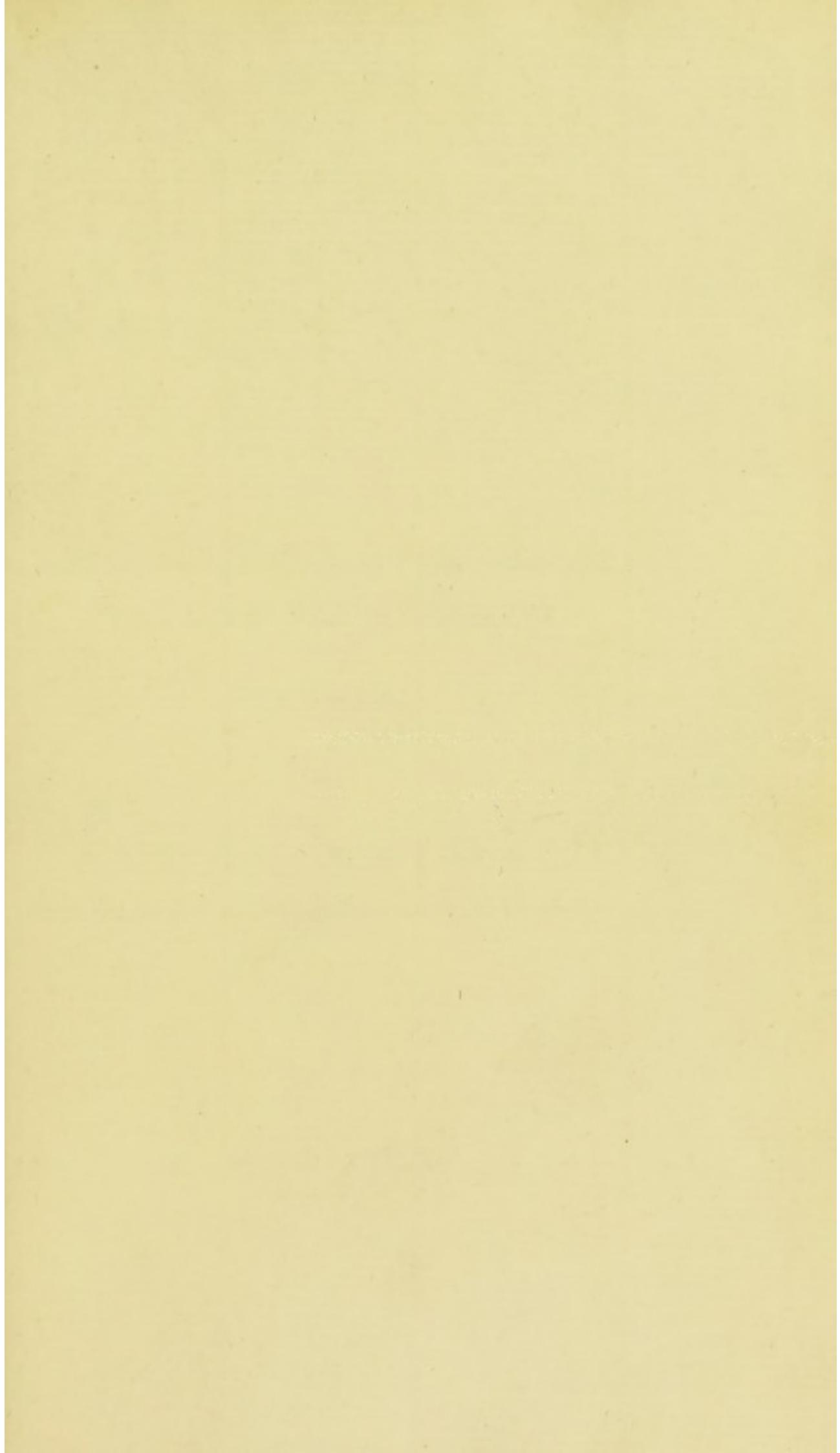
Digitized by the Internet Archive
in 2016

<https://archive.org/details/b24931834>

TENTAMEN PHYSIOLOGICUM

INAUGURALE,

DE

CALORE ANIMALI.

MUSICOLOGICAL PUBLICATIONS

Volume 10, No. 1

January 1977

ANNUAL INDEX

TENTAMEN PHYSIOLOGICUM
INAUGURALE,
DE
CALORE ANIMALI:

QUOD,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Autoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, S. S. T. P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI,

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,
Et Nobilissimae FACULTATIS MEDICAE Decreto;

Pro Gradu Doctoris,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

GASP. CAR. DE LA RIVE, A. M.

GENEVENSIS;

SOC. REG. MED. EDIN. PRÆS. ANN.

Ad diem 24 Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

CUM PRIVILEGIO.
TYPIS GEORGII MUDIE ET FILII.

1797.
C

W^r Allen.

As a small mark of gratitude
and friendship
from the Author,

CAROLO CONGALTON, M. D.

HOC OPUSCULUM,

GRATI ANIMI ATQUE OBSERVANTIAE

TESTIMONIUM,

OFFERT

A U C T O R.

Слово о земле соловецкой

Ивана Федорова

изданное в

Санкт-Петербурге

в типографии

А. С. Смирнова

1862 г.

Соловецкое

издание

1862 г.

50

NECNON

DANIELI RUTHERFORD, M. D.

IN ACADEMIA EDINENSI

BOTANICES

PROFESSORI,

HANC DISSERTATIONEM

ANIMO QUAM GRATISSIMO

SACRAM ESSE

VULT

A U C T O R.

CORRIGENDA.

Pag. 4. lin. 4. *pro nulli*, *lege nullo*.

5. — 5. *post* eadem est, *adde*, vel quando earum *tensiones* æquales sunt.

9. — 14. *pro* De his quantitatibus, *lege* de hac quantitate.

10. — 16. *pro* noscere, *lege* aestimare.

22. — 14. *pro* horum gasium, *lege* harum substantiarum.

29. — 5. *pro* licet, *lege* liceat.

35. — 14. *pro* ma *lege* major.

37. not. *, lin. 2. *pro* fæcum, *lege* fæcum.

38. lin. 3. *pro* necessariam, *lege* necessarium.

38. — 20. *pro* evolvunt, eadem per æstatem combustibilis ma teriæ, penus recondunt, *lege* evolvunt, per æstatem combustibilis materiae penum recondunt.

39. not. *, lin. 1. *pro* quem, *lege* quam.

52, lin. 19. *pro* massarum, capacitatum, et gradus temperiei, hujus corporis, *lege* massæ capacitatis et gradus temperiei hujus corporis.

53, — 14. *pro* aquæ *lege* aquæ.

55, — 26, *pro* $x=20,27$, *lege* $x=20,27$.

57, — 28, *pro* sanguinis, *lege* sanguis.

TENTAMEN PHYSIOLOGICUM

INAUGURALE

DE

CALORE ANIMALI.

AUCT. GASPARDO CAROLO DE LA RIVE, A. M.

NIHI in re physiologicâ attentione medicorum dignius est, hâc potestate quâ spirantia animalia uniformem ferè temperiem, quicunque sit ambientis medii calor, semper sustinent. De hâc potestate autem in hoc opusculo dicere animus est; cumque in omni philosophicâ dissertatione, vocabulorum quæ in usum adhibentur vim explanare maximi sit mo-

A

menti,

2 TENTAMEN PHYSIOLOGICUM

menti, quædam generalia de igne præmittam,
et sequente ordine agam.

PARS I. De generalibus quibusdam legibus
ignis vel calorici.

PARS II. De potestate ab animalibus *perfectis*
posseffâ, calorem internè generandi.

PARS III. De potestate quam eadem anima-
lia habent, hunc calorem temperandi.

PARS IV. De quibusdam phænomenis quæ
in animalibus *imperfectis*, plantisque, quod ad
temperiem, obfervantur.

PARS

P A R S I.

DE GENERALIBUS QUIBUSDAM LEGIBUS IGNIS
VEL CALORICI.

IGNIS vel caloricum, quod tanquam fluidum
fui generis respiciam, a philosopho sub quatuor
modificationibus in naturâ reperitur; sub for-
mâ scilicet, *ignis liberi, caloris specifici, caloris*
latentis, et ignis cum diversis corporibus chemicè
conjuncti *.

IGNIS LIBER. QUANDO sub formâ ignis liberi, fluidum
est summâ expandendi facultate prædi-
tum, plus minusve omnia corpora pervadens, sen-
tatione caloris animalia afficiens, corporumque
que variorum dimensiones adaugens. Eminet au-

A 2 tem,

* Vid. PICTET sur le Feu. Essay on Fire. London,
Jeffery, 1791.

tem, ejus inter qualitates, ad equilibrium propensio, quæ, magnæ *tensioni*, quam ignis, ubi accumulatus, subit, vulgo imputatur ; cum verò hanc opinionem nulli fundamento inniti putem, hoc argumentum accuratius perpendere animus est.

Liber ignis discretum fluidum est, cuius particulæ constituentes remotæ, et a se invicem distantes sunt : Motus ex alterâ ad alteram instanter communicari, et lineam rectam sequi videtur, quantumque a philosophis observatum fuit hoc elementum, iisdem legibus quibus lumen, sese accommodare visum est.

Rarum tale fluidum a se ipso cohiberi nequit ; luminis cursus a lumine nequaquam fistitur ; duo luminis radii, liberè et absque impedimento, mutuo sese decussant. Quod verum est de lumine, verum est de igne ; radians ignis in ipso igne, ad telluris superficiem ubique diffuso, movetur ; et quoniam in radiatione nullam sensibilem perturbationem patitur, ut ejus particulæ magnis

magnis intervallis, quoad earum diametros, a se invicem sejungantur, necesse est. Equilibrium igitur ignis explicare dicendo, duas contiguas ignis portiones mutuo sese cohibere, quando eorum temperatura eadem est, a vero prorsus aberraret. Ignis enim ab ipso igne coerceri nequit, et hâc explanatione acceptâ, falsò concludi posset, duas illas contiguas ignis portiones sese mutuo cohibere, duarum chalybis laminarum adinstar, quæ admotæ, elasticitate sese invicem repellunt.

Si igitur equilibrium ignis, statum immobilitatis admittendo explanari nequit, concedendum est, *ignem subtile esse fluidum, cujus moleculæ perpetuè agitatæ, quamdiu nihil obstat, eodem modo quo lumen, moventur.*

Fingamus nunc duo vicina corpora, unum ad alterum eundem numerum ignearum particularum, mittentia ; eorum temperatura nequaquam mutatur, eorumque calor in equilibrio

esse

6 TENTAMEN PHYSIOLOGICUM

effe dicitur: cessat autem hoc equilibrium, quando harum particularum major numerus ab uno mittitur, quam ab altero restituitur; seriei vero inæqualium permutationum ope, equilibrium tandem redintegratur. Equilibrium igitur ignis *in æqualitate permutationum a radiatione caloris effectarum*, confistere videtur*.

Nova hæc ignis definitio ab experimentis cl. PICTET, de *Reflexo Frigore*, originem suam dicit †. Inveniebat Genevensis philosophus, duobus speculis concavis fibi invicem, communis utriusque axe interposito, obversis, et thermometro in foco alterius posito, si frustum glaciei ad focus alterius admoveatur, thermometrum frigoris reflexi præsentiam indicare eodem momen-

to,

* Hanc opinionem cl. PREVOST, in Academiâ Genevensi Professor, in medium primus protulit. Vid. *Mémoire sur l'Equilibre du Feu*, Journal de Physique, 1791, *Recherches Physico-Mechaniques sur la Chaleur*. Genève, 1792.

† Vid. *Essais de Physique*, PICTET's *Essay on Fire*. London, Jeffery, 1791.

to, ac puncta caloris reflexi, admoto nempe calido corpore vice glaciei, indicat. Hujus autem experimenti, ope principiorum supra-positorum rationem reddere conabor, numque secundum communem *tensionis* seu immoti equilibrii opinionem explanari possit, perpendam.

Si generali phænomeno attendamus, ignem emissum a corpore in alterius speculi foco deposito, undique radiare patet. Pars autem istius ignis quæ contra adjacens speculum impingit, secundum directionem axi parallelam reflectitur, oppositoque speculo occurrens in focum suum ab eo repercutitur. Reciproce, ignis a corpore in foco hujus speculi deposito emissus, ad corpus quod oppositi speculi focum tenet, duplicitis repercussionis ope, pervenit. Ponamus nunc duo corpora focalia eandem possidere temperiem, equilibrium immutatum remanebit, utrumque nempe eandem caloris quantitatem, accipiens emittensque. Si autem temperies alterius corporis augeatur vel minuatur, cessat æqualitas

æqualitas permutationum quæ duplicitis reper-
cussionis ope efficiuntur, rumpitur equilibrium,
amboque corpora ad eandem temperaturam ten-
dunt; calefacto nempe altero alterum calidum,
refrigerato, frigidum evadit.

Si autem ex legibus *tensionis*, seu *immoti equilibrii*, phænomenon explicare tentemus, admittere necesse est, simul ac glacies in foco alte-
rius speculi collocatur, utpotè circumdantibus
corporibus multo frigidior, ad eam calorem un-
dique irruere; quantitatemque caloris ab his
corporibus ad eam missam, rationem inveroram
sequi quadratorum distantiæ horum corporum.
Speculum igitur in cuius foco glacies reponitur,
ad eam multo plus caloris, quam oppositum spe-
culum, mittit: eandem ob causam, thermome-
trum plus caloris quam speculum in cuius foco
collocatur, emittit; quandoque refrigeratio pri-
mi speculi in secundum agit, hoc, quippe cum
remotius, minus quam thermometrum afficitur.
Hinc patet, thermometrum vel immediatè a
glacie,

glacie, vel mediatè ab opposito speculo, magis refrigerescere, quam speculum in cuius foco reponitur. Ignis igitur in thermometro minorem quam in speculo tensionem subit, et ab illo ad hoc, ut in glaciem reflectatur, nullatenus transmitti potest. Secundum igitur *tensionis* sententiam, frigus reflecti nequit; at nostræ theoriæ ope, phænomenon facillimè explanatur.

Absoluta caloris quantitas in corporibus contenta, prorsus ignoratur. Mercuriale thermometrum, quod, ut experimentis monstravit DE LUC, se per temperiem quæ aquam gelascen-tem inter et ferventem interponitur, pro addito calore expandit, de his quantitatibus nihil prorsus docet: indicat tantum translatio-nem fluidi ignei, partemque *caloris* cuius li-mites penitus ignorantur, in gradus propè equa-les subdividit.

CALOR CORPORA omnia majorem minorem-SPECIFICUS. ve pro igne affinitatem habent. Ex-

10 TENTAMEN PHYSIOLOGICUM

perimento constat, plurimas substantias ejusdem temperiei, massæ et ponderis, sed naturâ dissimiles, quò eandem temperiem attingant, quantitates calorici prorsus diversas, suscipere. Affinitas autem quæ calorico cum variis corporibus intercedit, vel facultas quæ his ineſt, varias calorici quantitates, ut eundem gradum temperiei attineant, imbibendi, eorum *capacitas dicta* fuit : specificumque calorem vocamus, calorem qui, *ad duas vel plurimas diversas substantias, ejusdem massæ, ex dato punto Thermometri, ad alterum sublevandas, comparatè necessarius est.*

Si relativam illam caloris quantitatem, in plurimis corporibus ad eundem Thermometri gradum sublevatis, noscere animus fit; vel apparatus * ad seorsum accipendas aestimandasque diversas

* Vide descriptionem talis apparatus, qui *calorimeter* dicitur, in *Mem. de l' Acad. R. des Sciences* 1780, LA VOISIER et DE LA PLACE : quando hic apparatus adhibetur, aqua pro unitate seu normâ sumitur.

diverfas caloris quantitates, ex his corporibus emissas, dum ex dato puncto, ad alterum descendunt, vel mixturam, adhibere necesse est. Si mixtura utemur, aqua pro unitate seu normâ sumitur. Experimentis autem Cl. CRAWFORD constat, capacitatem corporum pro calorico, inter aquæ puncta congelantis et ferventis, dummodo eorum forma non mutetur, eandem prorsus esse. Nunc datis duobus corporibus ejusdem ponderis, at diversæ capacitatis; librâ unâ hydrargyri, et librâ unâ aquæ; *e. g.* Ponatur hydrargyrum 61. et aquam 32. thermometri gradum *, indicare; si commisceantur hæc fluida, communis gignetur temperatura gradum thermometri 33. denotans; hydrargyrum scilicet 28 gradus amittit, et aqua unum comparat. Hinc patet, quantitatem calorici, quæ aquæ calorem uno gradu, calorem hydrargyri 28 gradibus, intendere posse. Capacitas igitur aquæ pro calorico, est ad capacitatem hydrargyri :: 28 : 1. (I.)

CALOR

* Thermometrum nempe Fahrenheiteanum, ut in sequentibus.

CALOR TERTIA ignis modificatio sub nomine
LATENS. *caloris latentis* venit; ignis hâc in con-
ditione suas thermometricas calorificasque qua-
litates amittit; id quod, a peculiari statu aggre-
gationis, particularum substantiæ in quâ conti-
netur, oriri videtur. Hoc autem accidit, quan-
do substantia ex solidâ ad liquidam, vel ex li-
quidâ ad vaporem transit. Ignis vero nequa-
quam tunc chemicè conjungitur; chemica unio
nempe ea est, quæ solummodo a chemicis affini-
tibus diffolvi potest: quando verum ignis mo-
dificationem caloris latentis suscipit, thermome-
tricam potestatem amittit, ejusque nifus in no-
vam substantiæ formam sustinendo, attractionique
inter moleculas integrales resistendo, expendi-
tur; nullatenus autem, ad equilibrium propen-
sionem amittit, ut admoto frigido corpore patet:
eodem prorsus modo, aqua quæ spongiam disten-
dit omnes ejus qualitates a gravitate pendentes
amississe videtur, nequaquam autem chemicè
cum spongiâ conjungitur, levissimaque com-
pressio ad emittendum fluidum, cohefivâ vel
physicâ

physicâ affinitate detentum, sufficit. Hoc in statu ignis aptius denominaretur, *ignis fluiditatis*, *ignis vaporationis*, &c.

IGNIS ULTIMA ignis conditio ea est, in quâ CUM, &c. cum diversis substantiis chemicè conjungitur, dum scilicet, tanquam constituens principium in iis continetur. Hoc in statu omnem thermometricam potestatem omnemque ad equilibrium propensionem amittit, et solummodo his substantiis ab electivâ affinitate decompositis, novaque composita corpora formantibus, ignis e vinculis solvitur, suam naturalem *energeiam* recuperat, sensibilisque evadit ; pars autem tantum in medium profertur, pars altera nempe cum novis corporibus tunc formatis conjungitur, et ab iis celatur. Hâc in conditione in acidis, in combustilibus substantiis secundum Cl. HUTTON opinionem, et forsan in fluidis elasticis, quæ chemici ad statum liquidum nondum reducere potuerunt, ignis reperitur. Viam illam chemicam, quâ calor producitur, accuratè distinguere

distinguere debemus, ab illâ, quâ, duobus fluidis
diversæ capacitatis admixtis, caloricum genera-
tur; id quod accidit, quando summa capacitatis
pro igne duorum fluidorum, major est capacita-
te novi fluidi misturâ formati. Res autem aliter
se habet, cum concentrata acida mineralia oleo
infunduntur, cum nitrum deflagratur, et cum
varia corpora comburuntur; hæ substancialæ de-
compositionem subeunt, novaque procreant cor-
pora, quæ partem ignis liberati absorbent, dum
altera pars e vinculis soluta, sensibilis evadit.

PARS

P A R S II.

DE POTESTATE A PERFECTIS ANIMALIBUS POSSESSA,
INTERNE CALOREM GENERANDI.

DE hâc potestate agendo, primo, *Res veras quæ nostræ scientiæ hâc in re fundamentum præbent*; secundo, *Varias hypotheses quæ ad res explanandas, in medium prolatæ fuerunt, perpendam.*

S E C T I O I.

R E S V E R A E.

CAUSÆ REFRI- SPIRANTIA animalia *perfecta*
GERANTES. dicta, quæ intercepto spiritu
brevi animam amittunt, sibi constantem ferè
temperiem, ex 90, scilicet, ad 100 thermome-
tri gradum, dum vivunt, sustinent. Hic calor,
temperie

temperie medii in quo generaliter degunt multo superior est, et continua ex eorum corporibus ad hoc medium, transmissio caloris observatur.

Quantitas calorici per datum tempus e corpore effugiens, prorsus ignoratur: pendet quidem ex atmospheræ temperie, aëris ambientis motu, quantitate fluidi e cute pulmonibusque perspirati, aliisque rebus circumstantibus. Experimentis monstravit cl. MENZIES *, aëra in temperie gradus thermometri 59. per 24 horas e pulmonibus exhalatum, aquæ uncias sex, dum refrigeratur, deponere. Calculatione autem patet, caloricum in solutione hujus aquæ adhibitum, id exæquare, quod liquefactione librarum trium et semissimis glaciei absorbetur (ii.) Pari modo reperitur, quantitatem caloris consumptam, in sublevando aëra uno die inhalatum ad temperiem corporis humani, quantitati caloris ad solvendas glaciei libras 29 necessariæ

* MENZIES de Respiratione. 1790.

necessariæ *, æqualem esse (III.) Ex pulmonibus, igitur, quantitas calorici per 24 horas effugiens, quantitatem caloris ad solvendas glaciei libras $29 + 3\frac{1}{2} = 32 \frac{1}{2}$ necessariam exequat †.

Altera etiam adeſt cauſa quæ ad refrigerandum corpus tendit; cibi ſcilicet in fanguinem converſio. Experimentis probavit CRAWFORD ‡, varias ſubſtantias quæ ad hominem nutriendum inferviunt, fanguine, minorem capacitatem pro calorico poſſidere; earum affiſmilatione igitur, partem ejus temperiei, amittere animal oportet.

Adversus illas refrigerationis cauſas, potestatem internè generandi calorem, animalia poſſidere debent. Hæc potestas mechanico attritui,

C energiæ

* Pondus quod hic et alibi adhibeo, id Anglicè *Troy-weight* appellatur.

† Hæc quantitates, haud ſecus ac ſubſequentes, veritatis tantum appropinquationes ſunt.

‡ CRAWFORD on Animal Heat. 1788.

energiæ fluidi nervosi, fermentationi, &c. olim attributa est. Hæ theoriæ omni fundamento destitutæ nunc prorsus exploduntur, et ab omnibus, calorem animalium a RESPIRATIONE perdere, agnoscitur.

CAUSÆ CALE-
FACIENTES. SPIRANTIA animalia, certam ga-
fis oxygenii quantitatem in pul-
monibus consumere observantur, et gas acidum
carbonicum et aquam, haud secus ac inflamma-
biles substantiæ dum comburuntur, formant.
Experimentis monstravit Cl. MENZIES circiter li-
bras quatuor gafis acidi-carbonici, intra diem, in
hominis pulmonibus ad temperiem gradus
Thermometri 59 produci: Noscimus autem,
inter unam libram gafis acidi-carbonici per com-
bustionem generatam, tantum calorici explicari,
quantum pondo glaciei 27*, liquefcere sufficiat.
Quantitas igitur calorici, per formationem gafis
acidi-

* LAVOISIER et DE LA PLACE, Mem. de l'Acad. Roy.
des Sciences, 1780.

acidi-carbonici in pulmonibus liberata, eadem est quæ $27 \times 4 = 108$ pondo glaciei solveret.

Cl. viri CRAWFORD et LAVOISIER experimentis probaverunt, quantitatem gafis oxygenii, inter respirationem uno die absorpti, majorem esse quantitate hujus gafis necessariâ, ad 4 pondo gafis acidi-carbonici per combustionem generandum. Hoc discrimen determinandi causâ, quantitas gafis oxygenii a Porco Indico, cum quantitate ejusdem gafis a frusto carbonis comburentis absorpto, dum eadem quantitas gafis acidi-carbonici produceretur, comparata fuit. Invenit CRAWFORD quantitatem gafis oxygenii a respiratione, esse ad quantitatem ejusdem gafis a carbone absorpti :: 16,5 : 11,5. Reperiebat LAVOISIER :: 16,5 : 13,3 vel circiter :: 5 : 4 *. Patet igitur, quintam circiter partem gafis oxygenii absorpti, inter formationem gafis acidi-carbonici, nequaquam adhiberi; aqua autem illinc formari creditur.

Ex

* Memoire sur la Chaleur, lu a l'Academie Royale des Sciences, 1783.

Ex Lavoifier experimentis, noscimus quantitatem aëris atmospherici spatio unius horæ ab hominis respiratione consumptam, noscimus quoque quantitatem gafis oxygenii in aëre atmospherico contentam, quantitatemque ejusdem gasis, ad datum pondus aquæ formandum, necessariam; quibus cognitis, constat, ut una circiter libra aquæ intra 24 horas in pulmonibus producatur, oportere (iv.) ; vidimus autem, uncias sex tantummodo ex pulmone intra hoc spatium exhalari ; superflua igitur gafis oxygenii quantitas, quotidie absorbetur ; quem autem ad finem et ad quam corporis partem hoc oxygenium tendat, prorsus ignoratur *. Noscimus solummodo,

gas

* Nonnulli philosophi putant, hoc oxygenium a solidis accipi, et irritabilitatem muscularē de eo pendere.

Probabile est, partem aquæ generatæ, et non exhalatae, in pulmonibus absorberi. Proponitur hæc opinio ab eximio viro Professore nostro RUTHERFORD, in suis optimis Praelectionibus : Putat nempe, probabile esse magnam aquæ quantitatem in pulmonibus diabetorum generari ; id quod rationem reddere potest superfluæ quantita-

tis

gas illud aëriam amittere formam, corporisque inter partes constituentes recipi; cum autem omnes corporis partes, excepto sanguine arterioso, minorem pro calorico capacitatem aquâ possideant, concludere possumus, hâc gafis oxygenii absorptione, quantitatem caloris prorsus eandem, ac si in aquam converteretur, evolvi. In pulmone verùm, gas oxygenium non cum gafe Hydrogenio, sed cum ejus basi, conjungitur; ex calore igitur, qui a formatione libræ unius aquæ per combustionem gasium evolvitur, quantitatem calorici quam gas hydrogenium continere putatur *, subtrahere nos oportet; computatione institutâ reperitur, caloricum, quod hâc ultimâ caufâ in pulmonibus quotidie evolvitur, id exæquare, quod 26 pondo glaciei solvetur.

tis urinæ, et sensationis caloris ab ægris, circa præcordia, expertæ: Hæc opinio morbido statu sanguinis horum ægrorum corroborari videtur. Diabetici igitur majorem quantitatem oxygenii consumere debent. Vid. MARCET,
De Diabete, Diff. Inaug. 1797.

* Secundum Doctoris CRAWFORD æstimationem.

veret (v.) Quantitas igitur universa calorici, formatione gasis acidi-carbonici, et absorptione gasis oxygenii, intra unum diem evoluta, id æquabit, quod libras glaciei $108 + 26 = 134$ liquefaceret. Vidimus autem, (p. 17), quantitatem calorici e pulmone quotidie effugientem, eam æquare, quæ libras glaciei $32\frac{1}{2}$ solveret; tota igitur quantitas calorici a respiratione singulis diebus evoluti, id exæquat, quod libras glaciei $134 - 32\frac{1}{2} = 101\frac{1}{2}$ liquaret.

Gas oxygenium igitur ab animalibus inter respirandum consumitur, et gas acidum-carbonicum et aqua in eorum pulmonibus formantur. Bases autem h̄orum ^{substantiarum} ~~gasiorum~~, carbonium nempe et hydrogenium, a sanguine derivari, quam maxime verisimile est; varias igitur mutationes, quæ sanguini, dum per pulmones transfit, incidunt, nunc perpendam.

Experimentis monstraverunt cl. viri GODWYN*

et

* *Connection of Life with Respiration.*

et PRIESTLEY, sanguinem venosum, gas oxyge-
nium aëris cœli contingentem, lividum suum
colorem amittere, coloremque coccineum, qui
sanguini arterioso proprium est, fibi acquirere.
Quinetiam prior monstravit, præsentiam gafis
oxygenii ad hunc effectum producendum ne-
cessariam esse ; posterior autem probavit, has
mutationes æquè accidere, si vesica fero made-
facta, aëra inter et sanguinem, ponatur. Mutat-
ionem igitur quandam sanguis venosus, dum a
gase oxygenio in arteriosum convertitur, in pul-
monibus subit, ex quâ gafis acidi-carbonici et
aquæ generatio pendet. Præterea experimen-
tis Doctoris CRAWFORD constat, sanguinem ar-
teriosum sanguine vеноſo, majorem pro calorico
capacitatem possidere ; res certa est, quamvis
ratio inter has capacitates nondum accuratè
determinetur ; putat CRAWFORD, capacitatem
sanguinis arteriosi, esse ad capacitatem sanguinis
venosi : : 115 : 100. Per circuitum igitur, san-
guis ex arterioso in venosum mutatus, capacitatem
pro calorico partim privatur, caloremque speci-

ficum

ficum amittit, qui sensibilis evadens, naturalem corporis temperiem sustinet.

Gafis oxygenii absorptio, gafis acidi-carbonici formatio, et subsequens calorici evolutio, non tantum a pulmone, sed etiam a summa cute, perficiuntur. Cl. viri DE MILLY, INGENHOZ, ABERNETHY, et, inter alios, Cl. JURINE, hoc phænomenon investigarunt. Quantitas gafis oxygenii absorpti, et gafis acidi-carbonici sic producti, multo minor est quam in pulmonibus. Experimentis monstravit JURINE, hanc quantitatem variam esse, in variis corporis partibus; majorem esse, in juvenibus quam in senibus, post exercitationem quam ante, per calorem febris quam per horrorem *, &c. Calor atmospheræ, hanc formationem

* *Essai sur l'Eudiometrie Medicale*, qui remporta le prix proposé par la Société de Medecine de Paris, par M. JURINE Chirurgien à Genève. Vide Encyclop. Meth. Medecine, Art. *Air*.

In literis nuper a Dom. JURINE acceptis, sequentia occurunt:

“ Je

formationem gasis acidi-carbonici in corporis superficiem, promovere videtur; et forsan obstatculo huic formationi ex frigore incidente, cœruleus cutis color tunc observatus, debetur: talis cutis color observatur quoque in variis morbis, in quibus propter aliquod respirationis vitium, salutaris mutatio sanguinis, in pulmonibus contingere nequit.

Alteræ sunt causæ, quidem secundariæ, quæ ad calorem producendum subserviunt. Inter eas, operatio, quâ diversæ secretiones in corpore perficiuntur, notatu digna est; hâc operatione calor evolvitur, quia secreta fluida, minorem pro calorico capacitatem, sanguine ex quo fecernuntur, possident. Muscularis contractio altera causa est, hæc autem ad calorem gene-

D randum

“ Je puis vous assurer, que j'ai répété les expériences
“ qui sont confignées dans mon mémoire, relativement
“ à la décomposition de l'air atmosphérique mis en con-
“ tact avec la peau, et qu'elles m'ont toujours fourni le
“ même resultat; je dis, le même, quant à la diminu-
“ tion de l'oxygène plus ou moins grande.”

randum conferre potest, vel sanguinis mutationibus, de quibus diximus, favendo, vel forsan peculiarem fibræ muscularis mutationem, *oxy-generationem* scilicet, promovendo *”

S E C T I O II.

THEORIÆ.

CRAWFORD ET SECUNDUM hypothesin virorum
LAVOISIER. cl. CRAWFORD et LAVOISIER,
generatio caloris in animalibus hoc modo ex-
ponitur: Sanguinem venosum, admitione hy-
dro-carbonii, ab arterioso differre supponunt:
Hoc hydro-carbonium majorem affinitatem pro
oxygenio, quam pro sanguine, habere putant:
ad superficiem igitur pulmonum cum oxygenio
aëris atmospherici conjungitur, et gas acidum-
carbonicum et aquam format; intra hanc for-
mationem caloricum evolvitur, cuius pars a
gas

* BEDDOES on Factitious Airs, part I.

gase et ab aquâ ad statum vaporum calefactâ, absorbetur; pars altera verùm cum sanguine arterioso unitur: Hoc caloricum autem sanguinis arteriosi temperiem nequaquam auget, quoniam capacitas hujus sanguinis, capacitatem sanguinis venosi, multo major est: Per decursum circuitus, sanguinem arteriosum trans tunicas vasorum capillarium, hydro-carbonium a variis corporis partibus, accipere credunt; quâ admitione in venosum convertitur, caloris minus capax fit, specificumque calorem amittit, qui sensibilis evadens, corporis temperiem sustinet.

Similitudo inter substantias, quæ a respiratione et a combustionē generantur, fundamentum huic theoriæ præbuīsse videtur; cum veram combustionē ad superficiem pulmonum, contingere potent. Gas oxygenium et hydrogenium ad temperiem tam humilem non sese conjungere posse, nequaquam objici debet; cl. enim viri PRIESTLEY et BERTHOLLET experimentis monstraverunt, hydrogenium nascens ad temperiem

periem atmospheræ, cum oxygenio conjungi. Carbonium autem in sanguine diffolutum, particulas quam maximè disjunctas habet, verùm hoc in statu ad tempèriem quidem humilem, magnam pro gafe oxygenio affinitatem habet, et cum eo facillimè conjungitur. Hæc explanatione confirmatur, spontaneâ combustionē quorundam pyrophororum, et formatione gafis carbonici in fermentatione vinofà, et dum sub aëre, fructus divisi, radiis solaribus in eos incidentibus, exponuntur *.

Huic theoriæ objicitur, ex experimentis a Doctore BEDDOES institutis, apparere †, sanguinem venosum, animalium gas hydro-carbonatum respirantium, et postea interpectorum, vel ab ipso gafe suffocatorum, floridum colorem fibi acquirere. Inveniebat quoque BEDDOES, sanguinem venosum, in contactu cum hoc gafe extra

* Hoc experimentum a cl. BERTHOLLET institutum est.

† Beddoes on Factitious Airs.

tra corpus positum, floridum colorem sanguinis arteriosi, comparare: Hinc conclusum est, hydro-carbonium sanguini arterioso admistum, huic colorem nigrum sanguinis venosi impertire non posse. De his experimentis autem observare licet, animalia in gase hydro-carbonato expirantia, vel post respirationem hujus gasis imperfecta, signa maximæ debilitatis indicavisse; Cl. autem JOANNES HUNTER* experimentis monstravit, sanguinem venosum animalium, in hoc statu debilitatis expirantium, quæcumque sit hujus status causa, floridum acquirere colorem. De experimentis verùm in quibus sanguis venosus actioni gasis expositus est, observandum est, effectum hujus gasis in mutando colorem sanguinis, uniformem nullatenus esse, puritatemque gasis in his experimentis adhibiti, nunquam æstimatam fuisse; ex his igitur colligere licet, hæc experimenta hactenus nihil certi probare, accuratâque repetitione egere.

Clio

* J. HUNTER, on the Blood Inflammation and Gunshot Wounds.

Cli. CRAWFORD supra-expositæ theoriæ, meliori jure objicitur ; inutilem materiam solidorum, haud secus ac pinguedinem et quidem offa ipsa, a peculiaribus vasis absorberi, transmissiōnemque hujus materiae per tunicas vasorum sanguiferorum, nullo argūmento probari. Objicitur quoque, si capacitas corporum pro calorico, præsentia hydro-carbonii minuatur, et absentiâ augeatur, nullam in corpore humano liberi calorici evolutionem fieri posse ; quia totum caloricum a sanguine effusum, absorbetur a partibus illis, a quibus sanguis hydro-carbonium deduxit *. Tandem invenit Dominus COLEMAN † calorem in cavitate cordis evolvi, ex substantiâ cordis autem, magnam quantitatem hydro-carbonii derivari probabile non est ; insuper, experimentis

* Huic objectioni CRAWFORD respondere tentat, comparando mutationem, quæ tunc sanguini incidit, cum combustionē inflammabilium substantiarum, quarum residua majorem pro calorico capacitatē, ipsis substantiis, habent. Sed secundum ejus theoriam, simplex admistio, et nulla combustio, in vasis contingit.

† COLEMAN on Suspended Respiration. 1791.

experimentis monstraverunt Cl. HUNTER et HAMILTON, sanguinem arteriosum in magnis vasis ligaturis per tempus cohibitum, colorem venosum acquirere; sanguis autem nullum hydrocarbonium in his accipere poterat, propter tunicæ crassitatem *.

DE LA GRANGE ALTERAM hypothesin cl. viri
ET HASSENFRATS. DE LA GRANGE et HASSEN-
FRATS defendunt †. Ponunt sanguinem dum per
pulmones transfit, partem gavis oxygenii inspi-
rati dissolvere, et hinc colorem arteriosum acci-
pere; hoc oxygenium dum a sanguine abfor-
betur

* Non desunt qui harum objectionum vires frangere conantur, sicut cl. vir Professor noster HOPE, qui in Praelectionibus Physiologicis, ex quo tempore Professor in Academiâ Glasguensi fuit, docuit, hydro-carbonii fontes præcipuos esse chylum et materiem vasis lymphaticis undique absorptam, idque hydro-carbonium a sanguine reliquo, dum per corpus circumfertur, pedetentim et fere sejunctum, colorem ei dare purpureum, et tandem in pulmone ope oxygenii auferri.

† LA GRANGE et HASSENFRATS Annales de Chimie,
vol. 9.

betur, partem sui calorici, fluidis elasticis in pulmone formatis impertit, alteram partem secum conjunctam retinet *; per circuitum autem, cum hydro-carbonio in sanguine contento, gradatim conjungitur, et caloricum amittit. Non subita est illa unio, quia affinitas oxygenii pro calorico, conjunctioni cum hydro-carbonio, moras facit; inter hunc processum caloricum evoluntur, carbonicumque acidum et aqua in sanguine generata, sanguini venoso colorem lividum impertiunt: haec substantiae autem, in pulmonibus a gase oxygenio, propter majorem hujus gafis pro sanguine affinitatem, extricantur; caloricumque ab hoc gase accipientes, in elasticis fluida abeunt, et sub hac formâ exhalantur.

Experimenta unde haec phænomenorum ratio deducta fuit, subsequentia sunt. Docuit GODWYN, sanguinem venosum gas oxygenium contingen tem

* Secundum hanc opinionem, sanguis arteriosus tanquam *oxydatus* considerari potest: Oxyda autem majorem, ipsis metallis, pro calorico capacitatem habere, reperit CRAWFORD.

tingentem, floridum colorem sibi acquirere, aliquantulum gafis abforbere, caloricumque evolvere *. Cl. viri PRIESTLEY et GIRTANNER arteriosum sanguinem gafsi azotio exposuerunt, sanguis lividum colorem comparavit, paululumque gafsis oxygenii, gas azotium ab eo accipere putaverunt ; quoniam candela accensa per aliquod tempus in eoflammam edidit : Hinc collegerunt, sanguinem oxygenium solutum continere. Præterea, experimentis monstraverunt HAMILTON et J. HUNTER, arteriosum sanguinem invafis ligaturis cohibitum, venosum colorem sibi acquirere. Sanguis floridus, tubis vitreis mox hermeticè clausis, ab HASSENFRATS insertus, colorem lividum comparavit, et hic effectus tum in tenebris, tum in luce, contigit ; idem chymicus altero instituto experimento, reperiebat, acidum muriaticum-oxygenatum sanguini ve-

E

nofo

* Cl. PICTET, Experimento hâc de re instituto diversum prorsus exitum invenit ; hoc experimentum, ex literis ab hoc Philosopho nuper acceptis, ad finem hujus opusculi transcribam. Vid. Annot. (VI.)

noso affusum, sanguinem decomponere, color-
emque profundum et ferè nigrum, huic imper-
tire, qui effectus ab acido muriatico communi,
nullatenus producitur: hinc conclusum est, co-
lorem nigrum, a conjunctione superflui oxy-
genii acidi muriatici-oxygenati cum sanguinis
parte, oriri: ex prioribus experimentis vero
collegerunt, eundem effectum, ab oxygenio in
sanguine soluto, post tempus diuturnius produci.
Ex his experimentis verum, nihil certi inferre
possimus, GODWYN et PRIESTLEY experimenta,
oxygenium a sanguine absorberi, certo modo
nullatenus probant; quandoque in aliis pericu-
lis, floridus fanguis fuscum assumentem colorem,
quæri potest, num in venosum sanguinem revera
mutaretur? num inter hanc mutationem calorici-
cum evolveretur? hoc facilimè ope calorime-
tri nosci potest.

Præsentiae acidi-carbonici in sanguine ve-
nofo ab HASSENFRATS suppositæ, objicitur, san-
guinem sodam puram continere, quæ cum acido

fese conjungere, carbonatemque fodæ formare deberet. Præterea sanguinem hydro-carbonium continere putant, sed quomodo, et quâ viâ, ad sanguinem veniat, nullo modo patet.

Has objectiones removendi caufâ, subsequen-
tem hujus theoriæ modificationem, proposuit
prælector solertissimus Cl. vir JOANNES ALLEN.

Oxygenium solutum sanguinem continere
putat; hoc oxygenium in pulmonibus a sanguine
arterioso abforbetur, et partim inter decursum
circuitus, actione vaorum sanguiferorum, cum
hydro-carbonio sanguinis gradatim conjungitur,
caloricumque evolvit *. Hâc operatione hy-
dro-carbonium sanguinis *oxidatur*, sed ma-
xima oxygenii quantitas requiritur ad plenam acidici-
carbonici et aquæ formationem: hoc oxyge-
nium, hydro-carbonium oxidatum ad superfi-
ciem pulmonum accipit, et hic solummodo in

E 2

gas

* Hanc opinionem admittendo, evolutio caloris in magnis venis a COLEMAN observata, facillime explanatur.

gas acidum-carbonicum et aquam, convertitur. Acidum-carbonicum igitur in sanguine venoso nequaquam existit, et soda pura in eo contineri potest.

COMBUSTIBILIS
MATERIA SAN-
GUINIS.

Quod vero ad præsentiam hydro-carbonii in sanguine respicit, Doctoris CRAWFORD sententiam hâc de re jam jam refutavimus (p. 30.), atque cum Doctore HOPE et Domino ALLEN hoc principium a chylo derivari, putamus.

Noscimus substantias vegetabiles quæ cibum homini suppeditant ex hydrogenio, carbonio, oxygenio, salibus et terris, animales autem, ex iisdem principiis, et ex azotio, consistere: utræque vero cum majore oxygenii quantitate sese conjungere desiderant, seu inflammabiles sunt: Hæ substantiæ, oxygenium in sanguine reperiunt *, et partim cum eo uniter coëunt. Sanguis igitur inflammabilem substantiam per ventriculum

* Secundum hypothesin a Domino ALLEN propositam.

triculum, et oxygenium per pulmonem, accipit; per decursum circuitus, harum substantiarum conjunctio, seu vera combustio, contingit: Aqua et gas acidum-carbonicum combustione producta ex pulmone, halitus cutis urina et fæces, quæ substantiæ omnes maximâ ex parte incombustibiles sunt, variis excernentibus organis e corpore, ejiciuntur; hâc combustione autem calor animalium sustinetur *.

Verum enim vero, chylus in sanguinem non indefinenter affunditur, at generatio caloris nunquam definit: Huic objectioni respondere possumus, verisimile esse certum spatium temporis

* Secundum BRYAN ROBINSON viginti quatuor horis, corpore ejiciuntur, fæcum alvinarum 3v, urinæ 3xxx, fluidi perspirati 3l. Ex HOMBERG analysi noscimus, fæces alvinas $\frac{1}{8}$ partem solidæ materiæ continere et $\frac{7}{8}$ partes aquæ (verum est inter analysim paululum aquæ forsan generari). Urina autem $\frac{1}{20}$ partem solidæ materiæ continet, et fluidum perspiratum $\frac{1}{100}$ partem. His cognitis reperimus, circiter 3ij. tantum materiæ solidæ e corpore ejici intra 24 horas, hujus autem materiæ, major pars ex incombustibili substantiâ, ex salibus nempe et terrâ, conficit.

poris ad perfectam chyli assimilationem, plenamque supervacui hydrogenii et carbonii saturationem, necessariam esse. Præterea combustibilis materia sub formâ pinguedinis perpetuò secernitur, quæ forsan postea re-absorpta, et cum sanguine commixta, novum alimentum combustioni præbet. Hæc hypothesis confirmatur phœnomenis in quibusdam animalibus, dum hieme torpent, observatis: Hoc in statu paululum calorici evolvunt, et pinguedinem consumunt. Experimentis monstravit J. HUNTER *, alimenti concoctionem evolutionemque caloris in animalibus, a se invicem pendere; erinacei quorum calor naturalis is est, quem 94 thermometri gradus indicat, cum in torpido statu, duobus vel tribus gradibus tantum circumdans medium temperie superant: hoc autem in statu, cibus in ventriculum injectus non diffolvitur: animalia vero, quæ, velut apes, per hiemem calorem evolvunt, eadem per æstatem combustibilis

* Observations on some parts of the Animal Economy, London 1792.

combustibilis materiæ penus recondunt *. In corpore humano calorem generandi causâ, non tantum pinguedinis, sed etiam solidorum absorptio, aliquando observatur: In febribus (e. g.) per quas magnus adest calor, et nullum ab ægro devoratur alimentum, magna solidorum jactura contingit; hæc absorptio, ex peculiari statu harum partium a morbo producتو, pendere videtur.

* Apes per hiemem mel consumendo, temperiem quam 90 therm. gradus indicat, conservant; quandoque frigidissima est hiems, majorem mellis quantitatem devorant. Vid. HUBERT *sur les Abeilles*, Genève.

P A R S III.

DE POTESTATE QUAM ANIMALIA PERFECTA
HABENT, CALOREM TEMPERANDI.

Hominem in medio corpore proprio multo calidiore posse vivere, negabat BOERHAAVIUS. Hanc sententiam a vero aberrare, Cl. DU HAMEL primus reperit: observabat nempe, puellas in furnis ad 240um gradum thermometri calefactis, per quinque temporis puncta absque ullo incommodo, remanere. Hæc observatio, multis experimentis a Cl. FORDYCE, BANKS, BLAGDEN, et SOLANDER, institutis, confirmata est*. FORDYCE vestimentis rejectis in cubiculum vaporum plenum, et ad gradum 130um calefactum, primus intrare tentavit; propria corporis temperies 97mo gradui equalis erat, et condensatione vaporum subito aquâ perfusus fuit: 20

temporis

* Philosophical Transactions, vol. 65.

temporis minuta in cubiculo remansit, et pericolo finito, thermometrum sub ejus lingua 100 gradum indicabat, et pulsus arteriarum temporis minuto 145 erant.

Alterum periculum ab aliis philosophis amicis in sicco cubiculo ad 210° calefacto, institutum fuit. Thermometrum sub lingua 100° indicabat, nonnulli multum perspirabant; per expirationem spiritus frigidus sentiebatur, per inspirationem verum nares sensatione summi caloris affiebantur; aer eorum corpora ambiens, frigidior evasit, quandoque artus movere tentabant, quam maximum calorem sentiebant; venti flatum a folle emissum tolerare non possibile erat. CLIBAGDEN pulsus arteriarum temporis minuto 136 erant; nullum prorsus dolorem inter experimentum sentiebat, postea autem cum tremore, languore, debilitate, et vertigine correspondus fuit. Per septem temporis minuta in cubiculo ad 260° calefacto mansit, sed mox oppressionem et circa praecordia anxietatem exper-

tus est ; observabat quoque, se facilius ante, quam post pastum, calorem sustinere.

Canis in arcâ ad 236° calefactâ, per semi-horam fine incommodo degit ; absoluto periculo, calorem quem 101 thermometri gradus indicat, comparaverat, fundumque arcæ salivâ madefactum esse observabatur.

Docuit CRAWFORD, in altâ temperie multo minus oxygenii quam in frigidâ absorberi. Porcus Indicus in temperie 46° certam oxygenii quantitatem, per datum temporis spatium, consumit, et dimidia pars tantum hujus quantitatis in temperie 102° ab eodem animali, et per idem temporis spatium, absorbetur. Duæ sunt hujus phænomeni caufæ, minor nempe condensatio aëris, et minor oxygenii, in hâc altâ temperie, pro sanguine affinitas : invenit enim CRAWFORD, venosum sanguinem canis, ad temperiem 140° per tempus expositi, et postea imperfecti, floridum comparavisse colorem : duos porcos

Indicos

Indicos in eodem aëris volumine, sed inæqualis temperiei includebat; ambo circiter inter idem tempus mortui sunt; sed porcus in aëre frigido suffocatus, multo majorem oxygenii quantitatem, altero confumpserat: Hinc colligere licet, hydro-carbonium sanguinis in altâ temperie, multo minorem pro oxygenio affinitatem habere; minor igitur quantitas oxygenii in hac temperie abforbetur, et minus caloris evolvitur; sed absolutum frigus nequaquam producitur, ut, absque fundamento, CRAWFORD putavit.

Præter has causas, evaporationem ex pulmonibus et summâ cute calorem corporis minuere, in experimentis supra narratis, quam maximè probabile est. Melius fuisset, si hanc evaporationem, philosophi qui hæc pericula tentaverunt, accuratè æstimavissent. Hæc autem æstimatione facilis fuisset, ante vel post periculum corpora librando; vel potius, evaporationem ex summâ cute intercipiendo, immersione corporis

in aquam ad gradum 120um calefactam, qui calor facile sustineri potest, simulque colligendo vapores et fluida elastica in pulmonibus generata *; postea aestimanda fuisset, quantitas calorici ad fluida illa producenda necessaria, quantitas oxygenii consumpti, et quantitas calorici absorpti a corpore ejusdem temperiei et capacatis ac corpus humanum, et per idem tempus in aquam immerso. His cognitis, forsan nosci posset, num sola evaporatio phænomenon supra narratum explanare possit, numve cum quibusdam philosophis, novam potestatem in corpore humano supponere necesse fit, potestatem nempe sensibilem calorem in latentem vel specificum convertendi, seu *frigus procreandi* †.

Quædam medicamenta, ut acida, salia nonnulla

* Mr ALLEN's Lectures on the Animal Economy.

† Dubius est hujus periculi exitus, ignoramus enim quis foret effectus absorptionis, et caloris toto corpori subito admoti.

nulla media, &c. corpus refrigerandi facultatem possident; forsan exhalationem cutis promovendo, sed potius actionem vasorum minuendo: Tali diminutione quantitas sanguinis arteriosi per datum tempus in venosum conversi, minuitur, et minus caloris evolvitur.

PARS

P A R S IV.

DE QUIBUSDAM PHÆNOMENIS, QUÆ IN IMPER-
FECTIS ANIMALIBUS PLANTISQUE, QUOD AD
TEMPERIEM, OBSERVANTUR.

OPERATIONES a quibus pendet caloris ge-
neratio in animalibus *perfectis* dictis, hactenus
confideravimus; idem phænomenon in *imper-
fectis* animalibus, seu in quibus sanguis frigidior
est, nunc perpendere animus est: In his au-
tem organa respirationis, diversam in diverfis
speciebus structuram habent.

Pisces duobus vel tribus thermometri gradi-
bus, ambiens medium temperie superant, quo-
rum organa respirationis in *branchiis* esse pu-
tantur, et qui oxygenium aëris in aquâ con-
tenti, harum ope, deponere videntur; ete-
nim

nim in eâdem aquâ diu vivere nequeunt, et aquam ab his contaminatam, minus oxygenii continere, reperiebat PRIESTLEY.

Observat J. HUNTER, ranas prope punctum aquæ congelantis, temperiem circumdante medio superiore, 4 vel 5 gradibus, hirudines 2 vel 3 gradibus, possidere *. Reperit idem philosophus, hæc animalia actioni intensi frigoris resistere, et tunc gradum thermometri 32um , donec frigore animâ priventur, indicare.

Experimentis monstravit VAUQUELIN, vermes et insecta, potestatem aëra cœli deponendi possidere. *Gryllus viridissimus, locusta, vermivora*, sed inter alia, *limax flavus* et *helix pomara*, gas oxygenium absorbent, et gas acidum-carbonicum generant †.

Non tantum animalia, sed etiam ova, caloricum

* HUNTER on the Animal Economy.

† Annales de Chymie, vol. 12.

ricum evolvunt. Invenit J. HUNTER temperiem ovorum pullum continentium, temperiem urinorum, duobus gradibus thermometri superare. Hoc phænomenon decompositione aëris produci videtur. Effectum quemdam in ova aëra producere noscimus, ex communi proceſſu, quo, ne putrida fiant, obſtatur, omnem contactum aëra inter et ovum intercipiendo; obſervavitque cl. MAYOW, tali interceptione, pullum, quando in ovo formatum, vita privari. Demonstravit autem Dr JEFFRAY, in ultimis incubationis diebus, inter quos caloricum ab ovo evolvitur, umbilicalem arteriam lividum, fodenque venam floridum sanguinem continere *. Hanc sanguinis mutationem ad superficiem ovi putaminis, a gafe oxygenio aëris atmospherici produci, quam maxime probabile eſt.

Plantæ, et præcipue arbores, per hiemem ambientis medium temperie superare obſervantur. Hoc, plantarum *poteſtati vitali*, a J. HUNTER adſcribitur.

* Diff. Inaug. de Placenta.

adscribitur. Talis explanatio a cl. SENEBIER * merito rejicitur, hujusque phænomeni ab eo facillimè ratio redditur, transmissione caloris trans arborem ex imo terræ solo, ad externam superficiem, quæ tunc frigidior evadit. Idem philosophus, in flore nonnullarum plantarum, quædam de harum temperie accuratè observavit. Huic opusculo finem imponam, ejus observations hâc de re, literis nuper acceptis, transcribendo.

“ GENEVE, 28. Nov. 1796.

“ J'ai observé à la fin de l'hiver dernier, ou “ plutôt au commencement du printemps, les “ fleurs du *tuffago farfara* épanouies depuis “ quelques jours surprises par un froid violent : “ le thermometre descendit à —8, (échelle de “ Réaumur), elle se conservèrent parfaitement “ bien, les boutons fleurirent même et s'épanouirent au soleil, un jour où elles avoient “ éprouvé pendant la nuit un froid de —2.

G

Quelques

* Journal de Physique 1792.

“ Quelques autres plantes succulentes, telles
“ que l'*Hyacinthe*, et surtout la *fritillaire impe-*
“ *riale*, présentent les memes effets, ainsi que
“ je l'ai vu dans des froids moins rigoureux.

“ Mr DE LA MARK, dans sa Flore Francaise,
“ fait remarquer, que *l'arum maculatum* lorsqu'il
“ est fleuri, a son chaton ou spadix, chaud au
“ point de paroître brulant, et que cet état ne
“ dure que quelques heures. Je fus curieux
“ de suivre ce fait, et je trouvai, que le moment
“ où la chaleur commence à se manifester, est
“ celui où l'enveloppe du chaton commence à
“ s'ouvrir, et où les chaton est pret à paroître ;
“ j'ai toujours vu, que cette chaleur se faisoit
“ sentir entre 3 et 4 heures, et sa fin entre 11 et
“ minuit ; que la plus grande chaleur est de 7
“ à 8 degrés, quand le thermometre à l'air est
“ entre 14 et 15 degrés. Le petit nombre d'ex-
“ periences que j'ai fait pour penetrer ce cas
“ singulier, ne m'a pas permis de suivre ce phé-
“ nomene pour m'affurer de sa cause ; mais ce
“ que

“ que j'ai vu me fait présumer, que la chaleur
“ est produite par une combinaison du gas oxy-
“ gene avec la partie charbonneuse du chaton
“ ou spadix, qui souffre alors une fermentation
“ particulière, le gas oxygene en perdant son
“ calorique excite la chaleur qu'on éprouve, et
“ brule la partie réchauffée qui devient noire.”

ANNOTATIONES.

ANNOTATIONES.

(I.) P. II.

QUONIAM misturarum methodus a Doctore CRAWFORD in experimentis maximi momenti adhibita est, eam noscere interest. Sit

M = massæ, vel quantitati materiae corporis calidioris, per pondus æstimatae.

A = hujus corporis temperiei gradui.

P = quantitati calorici, ad hujus corporis lbj. per unum gradum therm. calefaciendam, necessariæ, seu expressioni ejus capacitatis.

N = massæ corporis minus calidi per pondus æstimatae.

b = hujus corporis temperiei gradui.

q = quantitati calorici, ad hujus corporis lbj. per unum gradum therm. calefaciendam, necessariæ, vel expressioni ejus capacitatis.

C = temperiei misturæ quando **M** et **N** commiscentur.

Cum in dato corpore quantitas calorici compositam rationem sequatur, massarum, capacitatum, et gradus temperiei, hujus corporis ; habebimus.

M P (A-C) = quantitati caloris a corpore **M** amissæ.

$N q (C-b)$ = quantitati caloris a corpore N comparatae.

Hæ quantitates autem æquales sunt, $M P (A-C) = N q (C-b)$. Hinc $P : q :: N (C-b) : M (A-C)$.

Hujus formulæ ope relationem inter capacitatem hydrargyri et aquæ, facillimè noscere possumus; nam $M = \text{lbj}$. $N = \text{lbj}$. $C-b = 33 - 32 = 1$, $A-C = 61 - 33 = 28$. Igitur $P : q :: 1 : 28^*$.

(II.) P. 16.

NOSCIMUS ex experimentis Cli. LAVOISIER, quantitatem caloris absorpti, dum regelatur una glaciei libra, unius aquæ libræ temperiem gradibus 135 augere †: noscimus quoque, in formatione uniuscujusque libræ vaporis aquæ, quantitatem caloris cum eo conjungi, quæ temperiem corporis quod eadem capacitatem quam aqua haberet, sed in vaporem non posset converti, gradibus 960 tolleret. Nunc facile reperitur, caloricum a lbj. vaporum amissum, dum ad statum aquæ reducitur, lb. 7. glaciei liquefacere posse; nam $135 : 1 :: 960 : x = 7, 1$; sed in pulmone lbs. solummodo vaporis aquei inter 24 horas formatur; quantitas igitur calorici a generatione hujus vaporis absorpta, lb. $\frac{7}{2} = 3, 5$ glaciei liquefacere potest.

N. B.

* Vid. LA PLACE et LAVOISIER, Mem. de l'Ac. Roy. des Sciences, 1780.

† Celeberr. Professor noster BLACK, qui primus hanc modificationem caloris invenit, quantitatem calorici ab una libra glaciei dum regelatur absorpti, ad 140° aestimat.

N.B. Ex experimentis Domini WATT* concludere possumus, quantitatem calorici in spontaneâ exhalatione absorpti, eandem esse ac quantitas calorici quæ a vapore elastoico, ex aquâ bulliente generato, absorbetur.

(III.) P. 17.

EXPERIMENTIS monstravit MENZIES, lb58. aëris inter 24 horas inspirari; capacitas autem aëris atmospherici secundum CRAWFORD æstimationem, est 1,79; quantitas calorici absorpti, dum regelatur una glaciei libra, unius aquæ libræ gradibus 135 augeret; patet autem, eandem quantitatem calorici, temperiem libræ unius aëris 79,4 gradibus tollere posse, nam 1,79 : 1 :: 135 : x=79,4 (Temperatura enim inversam rationem sequitur capacitatis.)

In pulmone autem aër ex gradu 59mo ad 98um calefit, noscenda est igitur quantitas glaciei quæ regelari potest a calorico, ad tollendam lbj. aëris gradibus 98—59=39, necessario; patet autem hanc quantitatem lbf. esse; nam 79 : 1 :: 39 : 0,49 vel circiter 0,5. Vidimus autem 58 libras aëris quotidie inspirari; patet igitur, $\frac{58}{2}=lb.$ 29 glaciei regelari posse a calorico per unum diem, ab aëre in pulmone absorpto.

(IV.) P. 20.

Ex Cli. LAVOISIER experimentis deducitur†, circiter 2160 digitos cubicos Gallicos gafis oxygenii ab homine inter unius horæ spatium consumi, sed hujus gafis 1646 tantum

* Vid. DE LUC on Evaporation Philos. Transactions for 1791.
Part I. pag. 401.

† Vid. Encyclopedie Methodique, Chymie, article *Air*, p. 729.

tantum digiti cubici ad gafis acidi-carbonici formationem sunt necessarii, 514 digiti cubici Gallici igitur, 622 Anglici exæquantes, in aquam formando adhibentur; 622 digiti cubici gafis oxygenii 213 grana pondere exæquant: Noscimus autem, in productione 100 partium aquæ, 85 partes gafis oxygenii, et 15 hydrogenii consumi, si igitur 213 gr. gafis oxygenii in aquam convertantur, 37 gr. gafis hydrogenii requiruntur; nam $85 : 15 :: 213 : x = 37$. Habebimus igitur $213 + 37 = 250$ grana aquæ inter 1 horam in pulmonibus formatæ, vel lb. 1,04 inter 24 horas.

(v.) P. 22.

Inter formationem lb. 1,04 aquæ combustionē gafium oxyg. et hydrog. quantitas calorici evolvitur quæ lb. 46, 17 glaciei regelare potest: In pulmone autem basis g. hydrog. tantum cum gafe oxygenio conjungitur, quantitas igitur calorici evoluti minor esse debet. Capacitas gafis hydrogenii est 21, 4, gafis oxygenii 4, 749 *. Quantitates gafium necessarias ad producendam aquam quæ in pulmone intra unius horæ spatium generatur, per horum gafium respectivam capacitatem multiplicando, habebimus pro gafe oxygenio, $4,749 \times 213 = 1011$, 5, pro gafe hydrog. 21, $4 \times 37 = 791,8$. Has quantitates addendo habemus $1011,5 + 791,8 = 1803,3$: Nunc patet, 20,2 libras glaciei regelari posse a calorico, a gafe hydrogenio emisso, dum lb. 1,04 aquæ generatur, nam $1803,3 : 791,8 :: 46,17 : x 20,27$: Hanc quantitatem ex libris 46,17 subtrahendo, habebimus $46,17 - 20,27 = 25,90$ vel circiter lb. 26 pro quantitate glaciei quæ regelari potest a calorico in pulmone evoluto inter generationem aquæ †.

(vi.)

* Juxta CRAWFORD æstimationem.

† RUSSEL, Diss. Inaug. de Respiratione, 1793.

(vi.) P. 33.

Quædam ex DOM. PICTET Epistolis excerpta.

“ Circumstantiæ autem præcipuæ sunt, 1mo, Præsen-
“ tia sanguinis venosi ita divisi ut magna sit ejus superfi-
“ cies contacta ; 2do, Præsentia gasis oxygenii, quatenus
“ in aëre respirabili contenti ; 3tio, Temperies quædam,
“ ea scilicet quam naturalem in animali vocamus.

“ Quibus positis, sequenti apparatu has circumstantias
“ quantum possibile, imitari tentabam. Recipulum vi-
“ treum circiter 100 pol. cub. capax, disco plano lar-
“ giori infistens, et cum illo probe cementatum, adhibe-
“ bam; cui disco patella vitrea patentior, et fondum
“ fere integrum recipuli occupans, superponebatur; pars
“ suprema recipuli in mediâ convexitate foramen gere-
“ bat, cochleâ instructum, quâ instituebatur communi-
“ catio recipulum inter et antliam pneumaticam, ita
“ ut extracto aëre communi atmospherico, huic, gas oxy-
“ genium

“ genium purum substitui posset. Duo thermometra in
 “ recipulo suspensa erant, alterum prope basin, alterum
 “ in parte supremâ versus fornicem.

“ Recipulum ipsum cylindro vitreo tenui et largiori
 “ circumambiebatur, eadem basi probe obturato, ita
 “ ut cylindri ipsius inter et recipuli parietes sufficiens
 “ adeffet intervallum, aquâ tepidâ plenum ad supremam
 “ usque recipuli oram; thermometrum in hanc aquam
 “ immersum liquidi temperiem indicabat, et trans ip-
 “ fam aquam et vitreos parietes, facilè observabantur
 “ instrumenta in recipulo suspensa, ad gafis oxygenii in
 “ in illo contenti, temperiem ostendendam.

“ Serie observationum recte institutâ, jam ante omnia
 “ determinabatur, modus servandi temperiem unifor-
 “ mem, et ad animalem quam maximè accidentem, bal-
 “ nei, affusione regulari aquæ tepidioris, pro ut refrige-
 “ rio naturali aliquid de hac temperie amittebat. Uni-
 “ formitas in isto processu facillime obtinebatur, ita ut
 “ tantummodo oscillationes regulares et minores, citra
 “ et ultra gradum caloris animalis experiretur, fluidum
 “ aëriforme tentamini subjiciendum.

“ Parata fuit ab aliâ parte antlia vulgaris adspirans et
 “ calcans, armata epistomio, et ita disposita ut depresso
 “ embolo nihil vacui remaneret ad epistomium usque, ul-
 “ tra quod tubulus metallicus, uno circiter pollice lon-
 “ gus, protrahebatur.

“ Ut recte procederet experimentum, duo præcipue
 “ cavenda erant: 1mo, Sanguis venosus absque ullo

“ aëris contactu erat extrahendus ; 2do, accuratè pre-
 “ servanda ejus temperies, ad momentum usque, quo ga-
 “ fis oxygenii contactui in recipulo exponendus erat san-
 “ guis.

“ Quocirca, proximè ad bovem mox occidendum dif-
 “ ponebatur vas aqua tepida plenum ; in hanc aquam
 “ immersa detinebatur antlia cum embolo depresso ut
 “ liquidi temperiem, eamdem scilicet ac sanguinis ipsius,
 “ adipisceretur : Hoc ipso instanti quo, iectu violentiori
 “ media inter cornua percussus procumbebat humi bos,
 “ tunc resecta ejus colli cute, separabatur jugularis ve-
 “ na, quæ, turgida, inter duas ligaturas refecabatur ;
 “ profluebat sanguis intermedius, et tunc uni ex hianti-
 “ bus venæ extremis adaptabatur et alligabatur antliæ
 “ tubus metallicus ; resoluta autem anteriori ligatura,
 “ et aperto epistomio, patebat sanguinis ad antliam adi-
 “ tus, et retracto embolo implebatur antlia sanguine isto
 “ venoso, claudebatur immediatè epistomium, et antlia
 “ sic repleta absque aëris contactu in aquam ejusdem tem-
 “ periei immergebatur, ne in actu translationis ad appa-
 “ ratum supra descriptum, aliquid de calore naturali a-
 “ mitteret.

“ Ut autem sanguis ex antlia in recipulum, per forা-
 “ men cochlea instructum impulsus, ita divideretur in
 “ lapsu, ut majorem offerret superficiem fluido elastico
 “ ambienti, idcirco inquam, in ipsius recipuli collo infer-
 “ tus fuerat tubus in extremitate sua inferiori, hemi-
 “ sphericum cavum gerens undiquaque perforatum, quo
 “ artificio, sanguis in recipuli patellam decidens, in per-
 “ plures tenuissimos quasi salientes fonticulos, disperge-
 “ batur.

“ batur. Tres personæ pro obſervatione accuratè in-
 “ ſituenda requirebantur ; aliud in preservanda balnei
 “ ambientis temperie intentus erat ; aliud in obſervanda
 “ temperie thermometrorum in recipulo ſuſpenſorum ver-
 “ fabatur ; tertius tandem antliæ manipulationibus erat
 “ excludivè devotus ; quas ultimas partes fponte am-
 “ plexus ſum*.

Tempus obſerv.	Therm. in balneo.	Therm. in aere recipuli.	
		Infer.	Super.
P. M. 3 ^h . 20'	31,2	31,3	31,4
24		31,1	31,1
26			30,8
28			30,5
30			30,1
32			30,0
34			29,8
36			29,7
40			29,5
44			29,2
49			28,7
55			28,0

“ N. B. Eo momento quo ſanguis in recipulum fuit
 “ injectus, gutta cecidit in therm. inferius, quod exinde
 “ non amplius fuit obſervabile ; cum autem ambo in-
 “ ſtrumenta in recipulo inclusa pari paſſu ſemper ince-
 “ dere viſa fint, minoris eſt momenti alterius defectus.

“ Gas oxygenium in recipulo probatione eudiometri-
 “ ca tentatum ante introductionem, ſequenti proportio-
 “ ne

* “ Duo alii obſervatores erant, D. BELCOMBE, M. D. vir pe-
 “ ritiflīmus nunc arte in medicam exercens in urbe Scarborough ;
 “ et JURINE, celeberrimus chirurgus e noſtratibus.”

“ ne ab aëre nitroso fuit imminutum ; videlicet, 2 par-
“ tes gafis nitrofi cūm 1 gafis oxygenii agitatæ per 20”,
“ ad 0,34 fuerunt reductæ.

“ Temperies naturalis atmospherica erat inter 15,0 et
“ 16,5 gradus therm. Realmuriani durante experimento.

"Bos cecidit, 2 h. 59' P. M.

"Ejus calor circa venam 30° 8.

"Temperies balnei antliæ, 30°, 8.

“ Perlustrata tabula, non appareat, sanguinis præsentiam et contactum cum gase oxygenio, perceptibilem habuisse effectum in peculiari calore producendo *.

“ Notandum, quod sanguis bovinus ab aëris atmo-
“ sphericī contactū in antliā preservatus, et in naturali
“ temperie fūā ope balnei detentus, fluiditatem suam fer-
“ vavit per circiter 20 minuta elapsa, a tempore extrac-
“ tionis ad infusionem usque.

* Non tantum nihil caloris producebatur, sed etiam aera recipuli calorem amisisse visum est; id quod profecto, nisi ab accidentali caloris amissione orioretur, cum experimentis Di. COLEMAN optime convenit. * Vid. *Coleman on Suspended Respiration*, Section 4.

